

RUNDVEEHOUWER BOUWT

Of het nu gaat om de milieuregelgeving, de welzijnseisen of de vorm van de stal: de melkveehouder bouwt vooral 'op zeker' en neemt niet graag risico's. Dat zeggen Sjaak van Schaik en Rudi Herder, respectievelijk adviseur milieu & ruimtelijke ordening en bouwkundig adviseur bij VanWestreenen, adviseurs voor het buitengebied. Hoe kunnen melkveehouders op zeker spelen als het om de milieu- en bouwregelgeving gaat?

Traditionele bouw

In de melkveehouderij wordt vooral traditioneel gebouwd. Veehouders hebben weinig zin in experimenteren met bijzondere staltypen.

Foto: Twan Wiermans

In de stallenbouw is het nog even druk als vorig jaar, stelt Rudi Herder. "Heel veel plannen van vorig jaar worden nu uitgevoerd." Wel worden er minder nieuwe plannen gemaakt en ondernemers nemen nu meer tijd voor het maken van keuzes, maar nog altijd is de melkveehouderij volop bezig met bedrijfsontwikkeling. "Veel boeren willen de uitbreiding gerealiseerd hebben voor 2015", weet Sjaak van Schaik. In dat jaar verdwijnt het melkquotum; velen denken dat er vanaf dan een fabrieksquotum voor in de plaats komt. Herder constateert dat vrijwel alle veehouders kiezen voor een traditionele ligboxenstal, met traditionele boxen en een traditioneel voerhek. Experimentele staltypen, zoals de vrijloopstal die door sommigen wordt gepropageerd als de opvolger van de ligboxenstal, zijn niet in trek.

Emissiearm bouwen

De regelgeving voor de melkveehouderij is relatief eenvoudig in vergelijking met die voor de intensieve veehouderij. Vanaf 1 januari 2010 (met uitstel tot 2013 als er een plan van aanpak ligt) moeten nieuwe stallen emissiearm zijn. Bestaande rundveebedrijven hoeven geen maatregelen te treffen. En wanneer de uitbreiding hooguit twintig dierplaatsen betreft (referentiedatum: 1 april 2008), dan hoeven er ook geen emissie beperkende maatregelen genomen te worden. En als beweiding wordt toegepast, dan hoeft de nieuwe stal evenmin emissiearm gemaakt te worden. VanWestreenen adviseert de veehouders die een standaardstal bouwen dan ook om beweiding toe te passen. Voor 'nieuwbouwers' die de koeien binnen willen houden, is de situatie lastiger. De stal moet emissiearm zijn,

OP ZEKER

maar er zijn eigenlijk geen geschikte emissiearme technieken voorhanden. De sleuenvloer is dan wel toegestaan, maar vanwege het grote risico op klauwbeschadiging wordt daar liever niet voor gekozen. En het duurt nog zeker een jaar voor de eerste goedgekeurde emissie-reducerende technieken op de markt komen, is de verwachting. De balansbal, waarnaar nu onderzoek plaatsvindt, zou zo'n techniek kunnen zijn. Volgens Van Schaik hoeven de emissie-reducerende technieken niet ingewikkeld te worden. "De melkveehouderij hoeft maar 1,5 kg ammoniak per koe 'weg te werken' (reductie van 11 naar maximaal 9,5 kilo per dier). Dure luchtwassers, zoals in de intensieve veehouderij, zullen voor de melkveehouderij daarom niet nodig zijn, verwacht hij. Waarschijnlijk kan worden volstaan met een speciale vloer of balansballen als drijvende afsluiting van de mestput. Met fijn stof en broeikasgassen houdt VanWestreenen geen rekening in zijn bouwontwerpen. Fijn stof is op veel pluimveebedrijven zelfs geen probleem meer, dan al helemaal niet op melkveebedrijven. En de aanpak van broeikasgassen heeft nog geen serieuze aandacht van politiek en beleidsmakers.

Natura 2000

Natura 2000 is wel een probleem van betekenis. Veel melkveehouders in en nabij natuurgebieden hebben ermee te maken. Zij kunnen hun uitbreidingsplannen meestal niet zonder meer doorzetten, omdat de hoeveelheid ammoniakuitstoot zal toenemen. Zij hebben een natuurbeschermingswet (NB)-vergunning nodig. Ondernemers vragen de milieu- en bouwvergunning aan bij de gemeente. En de NB-vergunning moet worden aangevraagd bij de provincie. De gemeentelijke en provinciale vergunningen staan los van elkaar. Sinds driekwart jaar stagneert de afgifte van de NB-vergunning. Provincies weten niet meer hoe zij moeten omgaan met Natura 2000 en wanneer zij wel en geen vergunning kunnen verlenen. Daarom nemen zij tegenwoordig (bijna) geen

aanvragen meer in behandeling. Een natuurwetvergunning aanvragen heeft op dit moment dan ook meestal geen zin. Het is onbekend hoelang de impasse nog zal voortduren. In het ongunstige geval kan dat nog wel enkele jaren zijn. Melkveehouders die hun bedrijf willen ontwikkelen, kunnen vaak niet zolang wachten. De praktijk is dan ook dat er gebouwd wordt zodra de gemeentelijke vergunningen binnen zijn. De aanvragen voor de natuurbeschermingswetgeving zullen op een later moment vermoedelijk met terugwerkende kracht (tot 2005) worden behandeld. Het risico bestaat dan dat ondernemers die inmiddels hebben gebouwd of uitgebreid, met terugwerkende kracht maatregelen moeten treffen. Van Schaik:

"Wij waarschuwen deze ondernemers dat er in de toekomst wellicht ammoniak aangekocht moet worden." Dat de overheid deze ondernemers straks gaat 'afstraffen', daar gelooft Van Schaik niet in. Het is immers de overheid zelf die de problemen rondom Natura 2000 heeft veroorzaakt en zorgt voor het oponthoud. Ondernemers mogen daar niet de dupe van worden. Bovendien betreft het een steeds grotere groep veehouders die is gaan bouwen, zonder de vereiste NB-vergunning. "De veehouder die dit doet, staat niet alleen." <

Tips voor kostenbesparing

Maatlat Duurzame Veehouderij

Herder schat dat 95 procent van de ondernemers de stal opzet volgens de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV). Hij raadt dit ook aan. De stal voldoet dan aan alle milieu- en dierenwelzijnseisen en de meerkosten zijn minimaal. "Veel ondernemers zouden los van de MDV ook kiezen voor een geïsoleerd dak." Bovendien bestaat er dan de mogelijkheid om te kunnen profiteren van fiscale aftrekregelingen als de Vamil en MIA. Nadeel is wel dat het bedrijf fiscale winst moet maken om hiervan te kunnen profiteren. Herder verwacht dat de animo voor de MDV zal afnemen nu er in de regeling ook eisen staan geformuleerd voor hygiëne, zoals een hygiënesluis. Zolang dit geen verplichting is, vinden veel ondernemers dit overdreven.

Informereren bij anderen

Van Schaik en Herder constateren dat er geen rundveestal hetzelfde wordt gebouwd. Elke veehouder heeft specifieke wensen. Zij adviseren veehouders die willen bouwen zich goed te verdiepen in de verschillende mogelijkheden: "Ga dus naar bedrijven van andere veehouders om te kijken".

Aanbesteden

Besteed de opdracht voor de bouw van de nieuwe stal aan op basis van bouwtekeningen en een goed bestek. Hierdoor kun je de prijzen goed met elkaar vergelijken. Aanbesteden levert vaak tienduizenden euro's op. Tussen de goedkoopste en duurste offerte zit soms wel 10 tot 15 procent. Het advies is om de opdracht aan te besteden bij drie of vier aannemers.

Lagere bouwrijzen

De bouwrijzen zijn weer terug op het niveau van twee jaar geleden. Werd vorig jaar nog gerekend met zo'n 350 euro/m², nu liggen de bouwrijzen rond 300 euro. VanWestreenen verwacht dat de bouwrijzen niet verder zullen zakken. De hout- en staalprijs is stabiel, de betonprijs zal waarschijnlijk iets stijgen. Verder zitten de aannemers in de stallenbouw niet verlegen om werk.